

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	13
---------------------	----

Część I Wiadomości wstępne

Rozdział pierwszy

Pojęcie i podziały prawa karnego	19
Literatura	27

Rozdział drugi

Funkcje prawa karnego	28
Literatura	32

Rozdział trzeci

Zasady prawa karnego	33
1. Zasada odpowiedzialności za czyn	33
2. Zasada winy	36
3. Zasada humanitaryzmu	37
4. Zasada odpowiedzialności indywidualnej i osobistej	38
5. Zasada praworządności (legalizmu)	41
6. Zasada społecznej szkodliwości czynu	43
Literatura	45

Rozdział czwarty

Nauka prawa karnego i nauki pokrewne	47
Literatura	49

Rozdział piąty

Historyczny rozwój prawa karnego	50
1. Uwagi wstępne	50
2. Szkoła racjonalistyczno-humanitarna epoki oświecenia	53
3. Szkoła klasyczna	56
4. Szkoła antropologiczna (pozytywizm kryminologiczny)	57
5. Szkoła socjologiczna (pozytywizm społeczny)	60
6. Normatywizm (pozytywizm prawniczy)	61
7. Ruch obrony społecznej	62
8. Neoklasycyzm (nowy realizm)	64
9. Abolicjonizm	66
Literatura	66

Rozdział szósty

Podstawowe dane o stanie przestępczości w Polsce	68
Literatura	85

Część II**Nauka o ustawie karnej****Rozdział pierwszy**

Źródła prawa karnego	89
Literatura	95

Rozdział drugi

Budowa normy karnoprawnej. Wykładnia przepisów prawa karnego ...	97
1. Norma prawna, jej rodzaje i struktura	97
2. Rodzaje dyspozycji	100
3. Sankcje	106
4. Wykładnia	109
5. Analogia	117
Literatura	117

Rozdział trzeci

Zasady obowiązywania ustawy karnej	119
1. Zasady obowiązywania ustawy pod względem czasu	119
2. Zasady obowiązywania ustawy pod względem miejsca i osób	127

2.1. Zasada terytorialności	128
2.2. Zasada podmiotowa (zasada obywatelstwa, zasada narodowości podmiotowej)	131
2.3. Zasada przedmiotowa względna (ograniczona, ochronna, zwykła)	132
2.4. Zasada odpowiedzialności zastępczej (subsydiarna)	133
2.5. Zasada przedmiotowa bezwzględna (nieograniczona, obostrzona)	134
2.6. Zasada represji wszechświatowej (uniwersalna)	136
3. Moc prawna orzeczeń zapadłych za granicą	138
Literatura	143

Rozdział czwarty

Immunitety	145
Literatura	155

Rozdział piąty

Ekstradycja i azyl	156
Literatura	162

Część III Nauka o przestępstwie

Rozdział pierwszy

Pojęcie przestępstwa i podziały przestępstw	165
Literatura	188

Rozdział drugi

Ustawowe znamiona czynu zabronionego	191
1. Pojęcie ustawowych znamion	191
2. Przedmiot ochrony	196
3. Strona przedmiotowa	201
3.1. Czynność sprawcza	202
3.2. Skutek przestępny	208
3.3. Związek przyczynowy	210
3.4. Okoliczności czynu	218
3.5. Przedmiot czynności wykonawczej	219

4. Podmiot	221
4.1. Odpowiedzialność karna człowieka	221
4.1.1. Uwagi ogólne	221
4.1.2. Odpowiedzialność karna nieletniego	222
4.1.3. Wyjątkowa odpowiedzialność sprawcy dorosłego ...	230
4.2. Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych	231
5. Strona podmiotowa	235
5.1. Umyślność	235
5.2. Nieumyślność	245
5.3. Strona podmiotowa przestępstw kwalifikowanych przez następstwa – tzw. wina kombinowana	248
5.4. Motywacja	250
Literatura	253

Rozdział trzeci

Okoliczności wyłączające bezprawność	258
1. Pojęcie i podziały kontratypów	258
2. Obrona konieczna	268
3. Stan wyższej konieczności	283
4. Dozwolone ryzyko	291
5. Dozwolona krytyka	294
6. Działanie w ostatecznej potrzebie	298
7. Samopomoc legalna	300
8. Działanie w ramach szczególnych uprawnień i obowiązków	301
9. Zgoda pokrzywdzonego	304
10. Karcenie małoletnich	306
11. Dozwolone ryzyko sportowe	309
12. Czynności lecznicze	311
13. Przerywanie ciąży	314
14. Kwestia zwyczaju	316
Literatura	318

Rozdział czwarty

Wina. Okoliczności wyłączające winę	324
1. Wina	324
1.1. Teorie winy	326
1.1.1. Teorie psychologiczne	327

1.1.2. Teorie normatywne	328
2. Okoliczności wyłączające lub zmniejszające winę	330
2.1. Nieletniość	330
2.2. Niepoczytalność	331
2.3. Błąd	339
2.3.1. Błąd co do faktu – art. 28 k.k.	340
2.3.2. Błąd co do okoliczności wyłączającej bezprawność lub winę – art. 29 k.k.	348
2.3.3. Błąd co do prawa – art. 30 k.k.	350
2.4. Stan wyższej konieczności – art. 26 § 2 k.k.	351
2.5. Rozkaz – art. 318 k.k.	353
Literatura	357

Rozdział piąty

Formy popełnienia czynu zabronionego	360
1. Formy stadialne	361
1.1. Dokonanie	362
1.2. Usiłowanie	363
1.2.1. Pojęcie usiłowania	364
1.2.2. Usiłowanie nieudolne	367
1.2.3. Karalność usiłowania	372
1.3. Przygotowanie	374
2. Formy zjawiskowe	379
2.1. Uwagi wstępne	379
2.2. Sprawstwo	385
2.3. Podżeganie	397
2.4. Pomocnictwo	399
2.5. Szczególne kwestie związane z odpowiedzialnością karną za współdziałanie przestępne	403
2.5.1. Odpowiedzialność podżegacza i pomocnika w wypadkach, kiedy nie doszło do dokonania czynu zabronionego	403
2.5.2. Krzyżowanie się form stadialnych i zjawiskowych	404
2.5.3. Czynny żal	405
2.5.4. Odpowiedzialność prowokatora	406
Literatura	408

Rozdział szósty

Zbieg przepisów ustawy i przestępstw	412
1. Jedność i wielość czynów	412
2. Zbieg przepisów ustawy	419
2.1. Pozorny zbieg przepisów ustawy	420
2.2. Rzeczywisty niewłaściwy zbieg przepisów ustawy	420
2.3. Rzeczywisty właściwy zbieg przepisów ustawy	422
3. Zbieg przestępstw	424
3.1. Rzeczywisty zbieg przestępstw	425
3.2. Pozorny zbieg przestępstw	431
Literatura	434

Część IV

**Nauka o karze i innych środkach reakcji
na przestępstwo**

Rozdział pierwszy

Kary	439
1. Pojęcie kary, jej cele i funkcje	439
2. Katalog kar	447
2.1. Kara pozbawienia wolności	452
2.2. Kara ograniczenia wolności	458
2.3. Kara grzywny	466
Literatura	473

Rozdział drugi

Środki karne oraz przepadek i środki kompensacyjne	477
1. Uwagi ogólne	477
2. Pozbawienie praw publicznych	480
3. Zakaz zajmowania określonego stanowiska, wykonywania określonego zawodu lub prowadzenia określonej działalności	483
4. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczenia określonego miejsca pobytu bez zgody sądu	487
5. Zakaz wstępu na imprezę masową	489

6. Zakaz wstępu do ośrodków gier hazardowych i uczestnictwa w grach hazardowych	490
7. Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	493
8. Zakaz prowadzenia pojazdów	493
9. Świadczenie pieniężne	498
10. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	500
11. Uznanie środka za wykonany	501
12. Przepadek	503
12.1. Przepadek przedmiotów	504
12.2. Przepadek korzyści majątkowej	506
12.3. Przepadek przedsiębiorstwa	509
13. Obowiązek naprawienia szkody	511
14. Nawiazka	513
15. Uwagi uzupełniające	516
Literatura	518

Rozdział trzeci

Zasady wymiaru kary	520
1. Dyrektywy wymiaru kary	520
1.1. Zasada swobodnego uznania sędziowskiego	521
1.2. Zasada indywidualizacji wymiaru kary	526
1.3. Zasada oznaczoności kary	528
2. Ustawowe wskazania dla polityki karnej	529
Literatura	531

Rozdział czwarty

Nadzwyczajny wymiar kary	533
1. Uwagi wstępne	533
2. Nadzwyczajne obostrzenie kary	534
3. Nadzwyczajne złagodzenie kary	543
4. Zbieg podstaw do nadzwyczajnego obostrzenia i nadzwyczajnego złagodzenia kary	548
5. Wypadki obligatoryjnego orzekania powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia	550
Literatura	558

Rozdział piąty

Środki związane z poddaniem sprawcy próbie	559
1. Warunkowe umorzenie postępowania karnego	561
2. Warunkowe zawieszenie wykonania kary	568
3. Warunkowe przedterminowe zwolnienie	583
Literatura	589

Rozdział szósty

Środki zabezpieczające	592
1. Rodzaje środków zabezpieczających	592
2. Czas stosowania środka zabezpieczającego	612
Literatura	614

Rozdział siódmy

Uchylenie karalności i darowanie kary. Zatarcie skazania	616
1. Przedawnienie	616
1.1. Przedawnienie karalności	617
1.2. Przedawnienie wykonania kary	621
1.3. Spoczywanie biegu przedawnienia	623
1.4. Wyłączenie biegu przedawnienia	624
2. Abolicja, amnestia, ułaskawienie	625
3. Zatarcie skazania	629
Literatura	632